



PRAVO NA PODNOŠENJE PREDSTAVKI

Nakon stupanja na snagu Ugovora iz Maastrichta, svaki građanin EU-a ima pravo Europskom parlamentu podnijeti predstavku u obliku žalbe ili zahtjeva u vezi s pitanjima koja pripadaju području djelovanja Europske unije. Predstavke pregledava Odbor za predstavke Europskog parlamenta, koji donosi odluku o njihovoj dopuštenosti i zadužen je za njihovu obradu.

PRAVNA OSNOVA

Članci 20., 24. i 227. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije (UFEU) i članak 44. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

CILJEVI

Pravom na podnošenje predstavki nastoji se europskim građanima i onima koji borave u EU-u ponuditi jednostavan način kontaktiranja europskih institucija s pritužbama ili zahtjevima za djelovanje.

POSTIGNUĆA

A. Prihvatljivost i zahtjevi (članak 227. UFEU-a)

Svi građani Europske unije i sve fizičke ili pravne osobe s boravištem ili registriranim sjedištem u državi članici imaju pravo pojedinačno ili zajedno s drugim građanima podnijeti predstavku.

Kako bi bile dopuštene, predstavke se moraju odnositi na pitanja koja su u području djelovanja EU-a i koja se izravno tiču podnositelja predstavke. Ovaj zadnji uvjet tumači se vrlo široko.

B. Postupak

Postupak obrade predstavki utvrđen je člancima 215. do 218. Poslovnika Parlamenta i Prilogom V. (XX.) Poslovniku, na temelju kojih se nadležnost dodjeljuje jednom parlamentarnom odboru, a to je Odbor za predstavke.

1. Formalna dopuštenost

U predstavkama mora biti navedeno ime, državljanstvo i adresa svakog podnositelja predstavke, a sama predstavka mora biti napisana na jednom od službenih jezika EU-a. Mogu se podnijeti elektroničkim putem preko portala EP-a za predstavke ili poštom u papirnatom obliku.



2. Sadržajna dopuštenost

Predstavke koje zadovoljavaju te formalne uvjete šalju se Odboru za predstavke koji prvo mora donijeti odluku o njihovoj dopuštenosti. U tu svrhu Odbor provjerava pripada li predmet predstavke području djelovanja EU-a. Ako ne pripada, predstavka se proglašava nedopuštenom. Podnositelja predstavke obavještava se o toj odluci i o razlozima odluke. Podnositelje predstavki često se potiče da se obrate drugom nacionalnom, europskom ili međunarodnom tijelu. Glavni razlog zbog kojeg se predstavke proglašavaju nedopuštenima jest činjenica da podnositelji predstavki ne razlikuju nadležnost i mogućnosti EU-a za djelovanje i pravnu zaštitu od nadležnosti i mogućnosti država članica i drugih međunarodnih organizacija i tijela (kao što su UN i Vijeće Europe), uključujući u pogledu primjenjivosti Povelje EU-a o temeljnim pravima.

3. Razmatranje predstavke

Ovisno o okolnostima, Odbor za predstavke može poduzeti jednu od sljedećih mjera ili više njih:

- zatražiti od Europske komisije da provede preliminarnu istragu o predstavlci i prikupi informacije u vezi s poštovanjem odgovarajućeg zakonodavstva EU-a;
- proslijediti predstavku drugim odborima Europskog parlamenta radi obavijesti ili poduzimanja daljnjih mjera (odbor bi na primjer mogao predstavku uzeti u obzir tijekom svojih zakonodavnih aktivnosti);
- ako se predstavka odnosi na specifičan slučaj koji iziskuje posebnu pozornost, Odbor može stupiti u kontakt s odgovarajućim institucijama ili tijelima ili djelovati preko stalnog predstavništva dotične države članice kako bi se slučaj riješio;
- poduzeti bilo kakvu drugu radnju koju smatra primjerenom za rješavanje problema ili davanje primjerenog odgovora na predstavku.

Odbor također odlučuje je li potrebno staviti predstavke na dnevni red sjednice Odbora. U tom se slučaju na sjednicu pozivaju podnositelj predstavke te predstavnici Komisije i država članica. Na tom sastanku podnositelj izlaže svoju predstavku, Komisija usmeno iznosi svoje mišljenje i komentira svoj pisani odgovor na pitanja iz predstavke, a predstavnici predmetnih država članica mogu dobiti riječ ako to žele. Članovi Odbora za predstavke zatim imaju priliku razmijeniti stajališta o pitanjima postavljenima tijekom rasprave i predložiti poduzimanje daljnjih mjera.

U posebnim slučajevima, Odbor može odlučiti održati saslušanje ili radionicu, provesti posjet u svrhu utvrđivanja činjenica u predmetnu državu ili regiju te izraditi izvješće o službenom putovanju koje sadrži njegove primjedbe i preporuke, ili pripremiti i podnijeti potpuno izvješće o kojem će se glasovati na plenarnoj sjednici Parlamenta. Odbor također može odlučiti podnijeti pitanja za usmeni odgovor Komisiji i/ili Vijeću i održati raspravu na plenarnoj sjednici.

Ako se peticija odnosi na pitanje od općeg interesa kojim se utvrđuje nepravilno prenošenje ili primjena prava EU-a, to može dovesti do toga da Komisija pokrene postupak s predmetnom državom članicom, uključujući postupke zbog povrede prava.



4. Zatvaranje predstavke

Odbor može zatvoriti predstavku u različitim fazama postupka, primjerice, nakon odluke Odbora o dopuštenosti, nakon rasprave na sjednici Odbora, kada nije moguće poduzeti daljnje mjere u pogledu predstavke, kada podnositelj predstavke povuče predstavku ili kada podnositelj predstavke ne odgovori u zadanom roku.

5. Transparentnost

Predstavke podnesene Europskom parlamentu postaju javni dokumenti. Sažeci predstavljeni objavljuju se na svim službenim jezicima EU-a na portalu Europskog parlamenta za predstavke nakon što Odbor za predstavke donose odluku o dopuštenosti, zajedno s drugim relevantnim dokumentima.

Podnositelja predstavke pisanim se putem obavještava o svim odlukama Odbora povezanim s njegovom predstavkom i razlozima tih odluka te mu se pružaju relevantne informacije i dokumentacija, kada je to prikladno, nakon što odluke postanu dostupne.

ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

U skladu s Ugovorima, građani svoje predstavke upućuju Europskom parlamentu, stoga on ima odgovornost da se u EU-u u potpunosti uzmu u obzir zabrinutosti koje su građani izrazili u tim predstavkama. Kako bi se to na najbolji mogući način ostvarilo, Parlament je posebnom odboru, Odboru za predstavke, dodijelio zadatak rješavanja predstavljeni i koordiniranja daljnjih mjera institucije. Kao što je istaknuto u godišnjim izvješćima o raspravama Odbora tijekom prethodne godine^[1], Parlament je uvijek smatrao predstavke ključnim elementom participativne demokracije. Osim toga, istaknuta je važnost otkrivanja slučajeva nepravilnog prenošenja i provedbe prava EU-a u državama članicama. Zapravo, niz predstavljeni rezultirao je zakonodavnim ili političkim djelovanjem, predmetima u okviru sustava *EU Pilot*, prethodnim odlukama ili postupcima zbog povrede prava. Odbor za predstavke posebno je aktivan u području temeljnih prava (invaliditet, prava djece, diskriminacija, manjine, pravosuđe, sloboda kretanja, glasačka prava, Brexit), okoliša i dobrobiti životinja, unutarnjeg tržišta, socijalnih prava, migracija, trgovinskih sporazuma i javnog zdravlja. Posjeti u svrhu utvrđivanja činjenica, javna saslušanja, uspostava Mreže za predstavke 2016., kojom se jamči bolja suradnja među odborima koji se bave predstavkama, kao i suradnja i dijalog s nacionalnim parlamentima i tijelima te drugim institucijama EU-a (posebno s Europskom komisijom i Ombudsmanom) navode se kao instrumenti čiji je cilj zajamčiti obradu i rješavanje pitanja koja građani postavljaju u predstavkama. Parlament je također 2014. pokrenuo internetski portal za predstavke, kojim se omogućuje bolji i poboljšani publicitet i transparentnost predstavljeni, kao i interakcija s građanima EU-a i njihovo sudjelovanje^[2].

[1]Godišnja izvješća o raspravama Odbora za predstavke uključuju informacije o broju primljenih predstavljeni, njihov format, status, rezultat, državu, jezik, nacionalnost i temu; internetski portal; odnosi s Komisijom, Vijećem i Ombudsmanom; posjeti u svrhu utvrđivanja činjenica, javna saslušanja, naručene studije i daljnja ključna pitanja.

[2]<https://petiport.secure.europarl.europa.eu/petitions/hr/home>



